

foto: Ton Poortvliet

Werk mee aan Duurzaam GWW

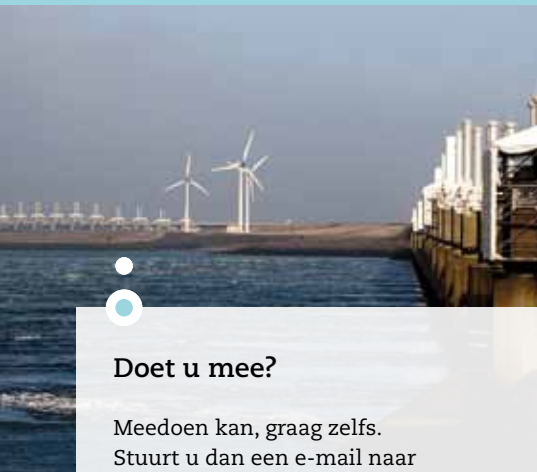
Duurzaam GWW

Deze publicatie is opgesteld door Agentschap NL, in opdracht van het samenwerkingsverband Duurzaam GWW. Dit samenwerkingsverband is een gezamenlijk initiatief van Rijkswaterstaat, ProRail, de Dienst Vastgoed Defensie van het ministerie van Defensie, de Dienst Landelijk Gebied van het ministerie van EL&I, de Programmadirectie Duurzaam Inkopen van het ministerie I&M, de Unie van Waterschappen, het Inter Provinciaal Overleg, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, Bouwend Nederland, NL Ingenieurs, CROW, MKB-Infra en Agentschap NL.

Rijksoverheid

Doet u mee?

Meedoen kan, graag zelfs. Stuur u dan een e-mail naar info@duurzaamgww.nl. Er wordt dan zo spoedig mogelijk contact met u opgenomen. Ook als u meer wilt weten of andere publicaties zoekt.

*Foto voorpagina:
ModieSlab is een revolutionair wegdek. Het systeem bestaat uit betonelementen, die zijn opgebouwd uit twee verschillende open lagen beton op een constructieve betonlaag. Afwateringskanaaltjes zorgen voor een snelle afvoer van hemelwater en geven het wegdek een zelfreinigend vermogen. Het systeem biedt ruimte voor intelligente functies als detectie en signalering. Een optioneel leidingstelsel in de constructieve laag houdt het wegdek in de zomer koel en in de winter warm. ModieSlab onderscheidt zich van ZOAB door een hoge geluidsreductie van circa 6 dB(A) en een lage rolweerstand, waardoor de verkeersuitstoot van CO₂, NOx en fijnstof fors lager is.*

Werk mee aan Duurzaam GWW

Dat is de ambitie van publieke opdrachtgevers en marktpartijen in de Spoor- en Grond- Weg- en Waterbouw (GWW) voor de komende jaren. Bijvoorbeeld door het combineren van bouwfases en het stimuleren van de levenscyclusbenadering. Met prioriteit voor energie en CO₂, grondstoffen en materialen en hinder en bereikbaarheid.

Het Rijk heeft, net als provincies, gemeenten en waterschappen onder meer voor de Spoor- en GWW-sector ingezet op duurzaam inkopen. Het is nu aan opdrachtgevers en de markt om samen na te denken over het aanbestedingsproces op het gebied van duurzaamheid en hier handen en voeten aan te geven. Een aantal grote opdrachtgevers, marktpartijen en beleidsmakers heeft het initiatief genomen duurzaam inkopen in de Spoor- en GWW-sector door te ontwikkelen. Wij bundelen onze krachten om duurzaamheid naar een hoger plan te tillen. Daarbij kiezen wij voor een aanpak die op alle fases in een aanbestedingsproces aangrijpt en die ruimte biedt aan duurzame innovatie. Uitgangspunt hierbij is het meewegen van de duurzaamheidsaspecten van de hele levenscyclus van een werk. Om samen werk te maken van Duurzaam GWW werken we met een aantal principes. Die vindt u in deze publicatie. We zien deze als eerste stappen in de bijdrage van de Spoor- en GWW-sector aan een duurzame samenleving voor

de langere termijn. Hierbij zijn alle hulp en alle initiatieven welkom. Het gaat erom dat we onze krachten en kennis bundelen en zo slagvaardig worden. Ook u als individuele overheid of marktpartij kunt zich bij ons aansluiten.

Wenkend perspectief

We schrijven 2020. De Spoor- en GWW-sector levert zijn bijdrage aan een duurzame samenleving. De sector heeft maatschappelijke vraagstukken als drijfveer. Samen zorgen we voor een hoge ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van Nederland. Bereikbaarheid van mensen en organisaties is geen probleem meer. Nederland kent een gevarieerd en robuust systeem van verbindingsmogelijkheden. Infrastructuur is geen doel op zich, maar een dienst voor een duurzame dynamische samenleving. De creativiteit en het innovatief vermogen van de markt wordt ten volle benut, de overheid voert regie en geeft daarmee ruimte aan ondernemerschap. Nederland is een voorbeeld van hoe infrastructuur ingepast kan zijn in een drukke en rijke duurzame samenleving.

Sectorbrede verkenning

Begin 2010 is een sectorbrede verkenning uitgevoerd in de Spoor- en GWW-sector. De verkenning geeft inzicht in processen en producten waar de grootste winst te boeken is voor de verschillende duurzaamheidsthema's. Verder zijn kansen geïdentificeerd waarmee duurzaamheid op een hoger niveau is te brengen. De conclusie van de verkenning is dat er de komende jaren nog grote slagen te maken zijn als het gaat om energiebesparing, het verbeteren van de energie-efficiëntie en duurzaam materiaalgebruik. De grootste kansen liggen in een vroegtijdige en integrale benadering van systemen en thema's, eventueel in combinatie met de omgeving.

Veel opdrachtgevers, één duurzame aanpak

Samenwerken aan duurzaam aanbesteden biedt kansen. Immers, door onze krachten te bundelen, hoeft niet ieder van ons het wiel opnieuw uit te vinden. We streven naar een uniforme werkwijze en een éénduidige benadering van de markt. Met behoud van de eigen autonomie, dat wel. De principes zoals in deze publicatie beschreven, zijn uitgewerkt in een Aanpak, met praktische bouwstenen en handvatten.

Doet u mee?

Wilt u zich aansluiten bij dit initiatief, dan vragen wij dat u zich committeert aan een aantal spelregels:

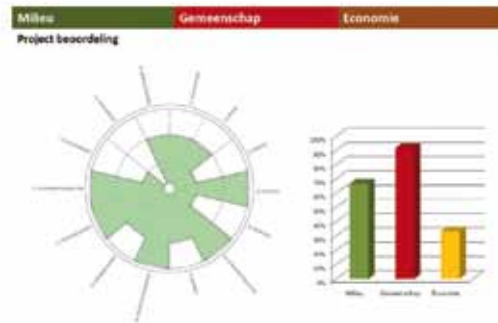
- U onderschrijft het belang van een meer doelgerichte, uniforme aanpak van duurzaamheid in het inkoopproces;
- U gebruikt de Aanpak binnen uw organisatie;
- U werkt samen met andere opdrachtgevers en neemt deel aan gezamenlijke ontwikkelingen;
- U deelt kennis en ondersteunt elkaar in praktijksituaties.

Wat levert het u op?

- U krijgt praktische bouwstenen en handvatten om duurzaamheid op een weloverwogen manier een plek te geven met gebruikmaking van een uniform instrumentarium;
- U kunt hiermee aansluiten op uw eigen ambities ten aanzien van duurzaamheid;
- U weet dat de markt hierop kan anticiperen en voorstellen kan doen;
- U kunt gebruik maken van de kennis en ervaringen van andere overheden;
- U draagt hierdoor bij aan een duurzame samenleving.

Duurzaam GWW begint bij ambitie en focus

Duurzaamheid begint bij bestuurlijke ambitie. En die is er. Publieke opdrachtgevers richten zich meer en meer op slim en toekomstgericht inkopen en aanbesteden in de Spoor- en GWW-sector. Ook steeds meer marktpartijen haken aan en zijn actief betrokken. Dat samenspel tussen overheidspartijen en de markt geeft volop ruimte voor innovatieve en duurzame oplossingen. Ook en misschien juist in de huidige tijd met beperkte budgetten en bezuinigingen. Maar het is ook een sector met vele spelers, die allemaal hun eigen belangen en ambities hebben. Om de juiste dingen goed te doen, zijn vier speerpunten geformuleerd.

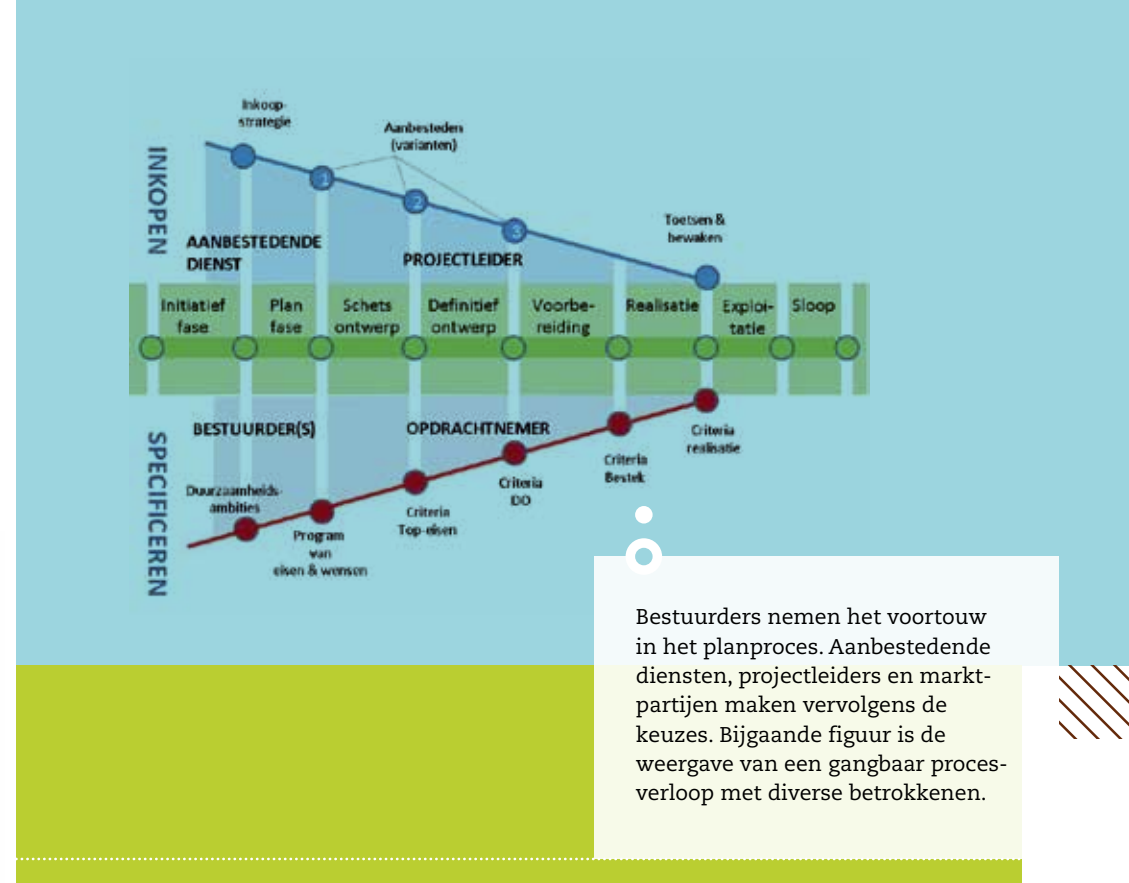
Omgevingswijzer

Winst in integrale gebiedsontwikkeling

Duurzaam GWW begint al vroeg in een project. In de planfase liggen immers de grootste duurzaamheidskansen. Mogelijk zijn andere partijen in de omgeving al bezig. Door samen te werken en kennis uit te wisselen, leert u die andere partijen kennen en kunt u samenwerken of gezamenlijk aanbesteden. Een hulpmiddel is de Omgevingswijzer, zoals onder andere Rijkswaterstaat die toepast. Deze helpt verschillende partijen in een gebiedsontwikkeling om gezamenlijk ambities vorm te geven, en te streven naar gezamenlijke win-win effecten.

Focus in duurzaamheid

Visies op de meest duurzame oplossingen worden met regelmaat aangevuld. Wat vandaag geldt, kan morgen weer anders zijn. Daarom kiezen wij ervoor om in een lange en een korte termijn te denken. Zodat we samen ook snel resultaten kunnen boeken. Daarbij kiezen we bewust voor 'stapstenen'. Dat impliceert dat we samen keuzes maken en dat we op korte termijn niet alle aspecten van duurzaamheid aanpakken, maar juist die met de grootste impact.

Bestuurders nemen het voortouw in het planproces. Aanbestedende diensten, projectleiders en marktpartijen maken vervolgens de keuzes. Bijgaande figuur is de weergave van een gangbaar procesverloop met diverse betrokkenen.

Van voorschrijven naar innovatiegericht aanbesteden (of oplossingsvrije criteria)

In de sector liggen al veel goede ideeën op de plank. Maar om echt te verduurzamen zijn innovaties in producten (materialen), productiemethoden en totaaloplossingen nodig. Daarvoor moet de markt de ruimte krijgen. Er is een Aanpak beschikbaar om hier praktisch mee aan de slag te gaan, die is voorzien van concrete functionele criteria. Marktpartijen zijn intensief betrokken geweest bij deze ontwikkeling om de werkbaarheid van de functionele criteria zeker te stellen.

Gezamenlijk instrumentarium

Hoe beoordeel en agendeer je duurzaamheid in de verkenning en planfase? En hoe beoordeel je aangeboden duurzame oplossingen? Veel aanbestedingsteams worstelen met deze belangrijke issues. In de Spoor- en GWW-sector worden al de Omgevingswijzer, DuboCalc en de CO₂-prestatieladder gebruikt om oplossingen op duurzaamheid te toetsen. Ons streven is om gezamenlijk te komen tot een uniforme set toe te passen instrumenten of daar waar mogelijk aan te sluiten bij bestaande instrumenten die alle duurzaamheidsthema's en fasen dekken. Zodat op consistente wijze kan worden uitgevraagd en getoetst.